

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BAŃA TIGISIM NABIINA NWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nwea de logo baŃa chega chwoŃa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŃa ne.

De na se we de na ba tuge chega chwoŃa to mo jaane nikantugo de tigura de popra ko twi nabiina laŃa ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we noko maama taa tei o tete se tigura de popra ye taa wora, fefeo de peenem nwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimra.

De na se we "UN Charter" tongo kom paŃe ko se wade sem nwea wolim nwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimra se chega chwoŃa wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo baŃa.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo BaŃa Tigisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fongem de yezura na wo pa nabiina nwea taa jege kuri logo baŃa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge noko maama se ba taa ye bedwe mo ba nwea de ba chega seini, ye fefeo teira kotoa. We pe ba swa de boboŃa mo se ba taa ye nubiua daane ye ba jege da nwanja.

Wadaa 2

Logo baŃa tigisim wade sem pe chwoŃa se noko maama taa jege chega chwoŃa na wo pa ba nwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŃa ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we joko naa o boboŃa nwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese noko we o ye baaro naa kaane, kwo o jejegero naa ba na loge o me to nwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popra ba jege se ka taa wora nabiina laŃa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nwaane. Naa ba poko noko we o nwonji teo kolo ta na wo vere ko tete to nwaane.

Wadaa 3

Ko ye nɔɔno maama chega chwonja mo se o taa ɲwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabɛ totona naa kabɛ pipio daa ye taa wora logo banja ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nɔɔno yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nɔɔno maama ye nabiinu mo o ze paɲ o wo mɛ maama logo banja yoba. Logo banja wadɛ sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nɔɔno maama mo; ka ba pɔɔre nɔɔna ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye chɛɛse o dwonj.

Wadaa 8

Nɔɔno maama wae o saɲ nɔɔno o dwonj kɔɔte delo maama wone nenɛɛne ko tu na ke o chɔge teo kom wadɛ selo na pa nɔɔno wom ɲwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nɔɔno yɔɔ yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nɔɔno fee wora se ba di o sareya kɔɔte ne lanyerane ko manj de teo kom wadɛ na tini tei to ba ni o seene o chɔge naa o wo chɔge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nɔɔno we o chɔge o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we chɔge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lɔya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kɔɔte ne.

2. Ba baa wane ba ta we nɔɔno yaa ke o chɔge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko ɲwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nɔɔno waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwonj o na chɔge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nɔɔno yɔɔ yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sɔɔɔ de o pwola totona seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo chɔge nɔɔno wom yu to. Wadaa kanto choo nɔɔno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nɔ́nɔ maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nɔ́nɔ maama wae o nwonj teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwonj ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔ́nɔ wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura njwaane.

2. De ko de, o cham dem na dae nenene politiksi lanja ne ko wo taa chamma se o duri o nwonj. O na choge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na mane tei to sateene dedwonna baa se de jwonj o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔ́nɔ maama jege teo, o na nwonj me.

2. Ba baa wane ba zeili nɔ́nɔ o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobonja na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwonj tekolo, naa ba na tɔge wechona kalo dwi to baa wane ko cheini ba se ba ye di daane ba lo kɔkɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba njwea seini, ye ba wae ba yage daane manja de manja, ba tete bobonja na lage tei.

2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔ́nɔ mo fee ba to.

3. Sɔ́nɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto njwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba banja ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔ́nɔ maama wae o jege o tete nyɔ́nɔ wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.

2. Ba baa wane ba vere nɔ́nɔ wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔ́nɔ maama wae o bonj o na lage tei. O wae o ke o bobonja keiri, o wae o tɔge wechwona kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o wechwona naa o bonjem o yerane naa o de kɔkɔ, ye o bere nɔ́nɔ wechwona kam o taane de o totonja seini.

Wadaa 19

Nɔ́nɔ wae o njɔ́nɔ o bobonja na lage tei. O wae o te kolo maama o na bonje o yu ne, ye nɔ́nɔ ba jege chwonja se o cheini o ni. O wae o beiri labaare o bobonja o daare o pae labaare dwi maama labaare tonno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nnọno maama wae o tọge o zoore asemble naa tigiisim dwi maama na ye yezura tigiisim to.
2. Ba baa wane ba fee nnọno se o zo tigiisim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nnọno maama wae o tọge o di o teo gọmentẹ paare; o nam ta wae o tọge o voti o kuri nnọna o ke gọmentẹ dem wone.
2. Nnọno maama wae o jwọj wolim delo o teo gọmentẹ na jege de woli de nnọnbia maama to, ko ma da ko ma da.
3. Gọmentẹ maama dam wo taa tọge de nnọnbia kwora na we tei to mo. Nnọnbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nnọnbia bam na wo kuri ba gọmentẹ dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nnọno maama voti o bobọja na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nnọno maama teo gọmentẹ jege se de taa choo o ọwea laja ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimbiri tei de sateene dedwonna to se ko pa nnọno wom ọwea ja kuri se o wane o ji nnọno lanyerane.

Wadaa 23

1. Nnọno maama wae o ke totonj; o wae o kuri o bobọja na de totonj delo, ye fee wora se totonj dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zanj ba le o totonj dem ne to.
2. Nnọno maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwọj ọweo na mae de o totonj dem dam na mae tei to mo.
3. Wolo maama na toja ko manj se o ọweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta manj se o taa ne fee o totonja jei ne.
4. Nnọno maama wae o tọge o zoore totonja jei tigiisim yalo na wo woli o o totonja laja seini to.

Wadaa 24

Nnọno maama jege chwonja se o taa jege sio de sio manja, dedaane hawase bagera o na o ke totonja jei ne to; ye o ta wae o jwọj daa bem wone o jeini ọkọkọ ne o sia ye ba baa le o ọweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nnọno maama taa ọwe ọwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko manje se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se ọwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nnọno maama neneene o na ba toja, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo ọwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nnọno na ye zore tu, o ware se o ni o tete banja ne.
2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia banja ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko manje se ba ni o banje ne mo ba woli o se o ke nnọno.

Wadaa 26

1. Nɔ́nɔ maama jege chɔŋa se o ke sikuuli. Sikuuli veɪŋa, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zɛɛra mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tɛkenekal Sikuula de totoŋa berem sikuula nenɛɛne Kɔlɛja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba tɛɛsa lanyerane to vo.

2. Sikuuli veɪŋa naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔ́nɔ swa mo poore se o wane o lɔre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔɔ de badwɔŋo mo ko ba de sateene logo baŋa ne, de nabiina dwi maama de wɛjɔɔna dwi maama se ko zeini logo baŋa tigisim totoŋa dwi maama na woli logo maama yezura to.

3. Tiina jege chwɔŋa se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔnɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔ́nɔ maama wae o tɔge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ɲwaane to.

2. Nɔ́nɔ maama na popone o tɔnɔ o na yei kolo maama logo lam ɲwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o nɛ ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo baŋa wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔ́nɔ maama jege fee totoŋa se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔ́nɔ-ɲwem se o ɲwea ke ywonni.

2. Nɔ́nɔ fee totoŋa keiri wone o jege se o dɛ wadɛ sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔge badwonna wo. O nam ba jege chwɔŋa o ke o chɔge kɔɔ ywonni de nɔ́nɔ wopwolo, kɔɔ zula ɲwaane.

3. Nɔ́nɔ maama na tɔge nabiina ɲwea de logo baŋa chega chwɔŋa wadɛ sento o jege se o tɔge "United Nations" na lage se ko dɛ tei to mo.

Wadaa 30

Nɔ́nɔ, naa nɔ́nɔ, naa teo ye zaŋ ba boŋe we ba wo wane ba ke wɔŋo se ko leiri naa ko chɔge nia yanto ba na tiŋ tɔnɔ konto ne to.
